

Pražská vysoká škola psychosociálních studií, s.r.o.

Spolupráce institucí při realizaci základní sociální sítě

Petra Marková

Vedoucí práce: PaedDr. Jan Toman

Praha 2011

Prague college of psychosocial studies

**Cooperation between institutions in the implementation
of basic social networks**

Petra Marková

The Diploma Thesis Work Supervisor: PaedDr. Jan Toman

Praha 2011

Anotace:

Bakalářská práce pojednává o spolupráci institucí při realizaci základní sociální sítě. Práce se zaměřuje na spolupráci orgánu sociálně-právní ochrany dětí spolu s kurátorem pro děti a mládež a diagnostického ústavu. V teoretické části jsou vymezeny základní pojmy, kompetence sociálních pracovníků a legislativní rámec dané tematiky. Praktická část se skládá z kasuistik reálných dětí, které jsou následně analyzovány.

Klíčová slova:

sociální síť, kooperace, diagnostický ústav, sociálně-právní ochrana dětí, kurátor pro děti a mládež, instituce

Abstract:

Bachelor thesis deals with cooperation between institutions in the implementation of basic social networks. This work focuses on cooperation between the socio-legal protection of children along with curator for children and youth and diagnostic institute. In theoretical part of the thesis are identified basic terms and concepts, competences of social workers and legislative framework of the theme. The practical part analyzes case studies of real children.

Key words:

social network, cooperation, diagnostic institute, socio-legal protection of children, curator for children and youth, institution

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a uvedla v ní veškerou literaturu a ostatní zdroje, které jsem použila.

V Praze 28. 4. 2011

.....
podpis studenta

Poděkování

Chtěla bych poděkovat PaedDr. Janu Tomanovi za odborné vedení mé práce, za cenné rady a myšlenky. Dále bych ráda poděkovala svým blízkým, kteří mě během celého studia podporovali.

OBSAH

ÚVOD.....	7
TEORETICKÁ ČÁST	9
1. Vymezení základních pojmů	9
1.1 Sociální síť a síťování.....	9
1.2 Instituce	11
1.2.1 Diagnostický ústav	12
1.2.2 Orgán sociálně-právní ochrany dětí.....	13
1.3 Kooperace	14
2. Kompetence sociálního pracovníka	15
3. Mlčenlivost.....	16
4. Úkoly vyplývající z legislativních norem.....	17
4.1 Úkoly diagnostického ústavu	17
4.1.1 Spolupráce diagnostického ústavu s jinými orgány	18
4.1.2 Povinnosti ředitele zařízení.....	20
4.1.3 Povinná dokumentace	20
4.2 Úkoly orgánu sociálně-právní ochrany dětí.....	21
4.2.1 Kurátor pro mládež	23
4.2.2 Spolupráce OSPOD s pověřenými osobami	24
5. Novela zákona	25
PRAKTICKÁ ČÁST	26
6. Analýza dokumentace	26
7. Kasuistiky	27
7.1 B. G.	27
7.1.1 Analýza	30
7.2 J. N.	32
7.2.1 Analýza	35
7.3 H. S.	37
7.3.1 Analýza	40
8. Analýza kasuistik	42
ZÁVĚR	44
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	45

ÚVOD

Téma mé bakalářské práce se týká spolupráce institucí při realizaci základní sociální sítě. Zaměřuji se na dvě instituce – orgán sociálně-právní ochrany dětí a diagnostický ústav. Děti procházející ústavní výchovou se ocitly v nelehké životní situaci. Výchova rodiny selhala a dítě tak musí procházet různými výchovnými zařízeními.

Pracovníci v pomáhajících profesích by měli dítěti usnadnit průchod těmito institucemi. Mají celou řadu povinností, kterými se musí řídit. Opírají se o zákon, různá nařízení, vyhlášky, řády atp. Ovšem co je zákon bez lidského činitele? Pouhými písmenky. Postrádá-li zákon lidské jednání, nemůže být plně fungující. A jedná-li se o ochranu a pomoc dětem, lidský faktor je vyžadován především. Nesmí postrádat zaujatost, angažovanost a obětavost těch, kteří dětem pomáhají. Každý pracovník však musí přijímat povinnosti, které jim zákon ukládá.

Dítě je provázeno náročnými životními situacemi, na které společnost víceméně pamatuje. Provázíme jej však i změtí zákonů, pravidel, institucí. Je těžké se v tom orientovat, často jsou zákony novelizovány a měněny. Orientace v zákonech je těžká pro pracovníky v oboru sociální práce, natož pak pro dítě.

Jak legislativně, tak i lidsky, mají jednotlivé subjekty vymezeny hranice, přes které často nejdou. Důležité však je, přistupovat k dítěti individuálně – jde o jedno dítě, jednoho člověka, jeden život. Legislativa toto umožňuje, ale naopak také umožňuje, aby se za ni člověk schoval.

Jde o systém resortů, který se vyznačuje velkou roztríštěností, velkým množstvím aktérů a nejasnými pravidly. Vládne v něm celá řada stereotypů, zažitých postupů a předsudků. Je předmětem kritiky

odborné i laické veřejnosti na domácí i mezinárodní půdě. Přitom je jenom málo tak citlivých oblastí, jako je péče o děti.

Bakalářská práce je členěna do části teoretické, kde jde především o vymezení pojmů a o legislativní normy, a části praktické, kterou tvoří tři kasuistiky a jejich následná analýza.

Cílem práce je zorientovat se ve spolupráci institucí v případě, je-li dítě umístěno v diagnostickém ústavu, v legislativním rámci orgánu sociálně-právní ochrany dětí a diagnostického ústavu a ukázat si na konkrétních případech, jak takovýto proces může probíhat.

TEORETICKÁ ČÁST

1. Vymezení základních pojmů

1.1 Sociální síť a síťování

Dle Matouška je sociální síť „*množina jednotlivců a osobních vazeb mezi nimi přesahující hranice formálních i neformálních skupin.*“¹ Co se týče sociální politiky, ta pojem sociální síť vymezuje jako soustavu institucí, které vykonávají určitou funkci. Může to být například záchranná sociální síť. V sociální práci je tento pojem úzce spojován s termínem socioterapie. Zahrnuje rodinu, přátele, sousedy, kolegy, apod. Nás však bude zajímat především pojem sociální síť v širším významu, kde do sítě zařazujeme organizace, služby a informace. Propojujeme-li tyto zdroje, nazýváme to vytvářením sítě.²

Asi nejdůležitější funkcí sociální sítě je poskytování sociální opory. Sociální síť můžeme posuzovat z hlediska velikosti, hustoty, obsahu, intenzity, směru a určení. Klientovu sociální síť tvoří příbuzenské vztahy, přátelé, sousedé apod. To je základ sociální sítě již od dávných dob. Dnes je však pomoc klientovi většinou institucionalizovaná a organizovaná. Sociální pracovník pomáhající klientovi pracuje se sítí, do které patří jak příbuzenské a sousedské vazby, tak i instituce a informace.³

Jak je naznačeno výše, sociální síť tvoří i instituce a organizace. Aby byla sociální síť účinná, musí mezi sebou spolupracovat a komunikovat jednotlivé její složky. Proto je důležité, aby jednotlivé

¹ MATOUŠEK, O. *Slovník sociální práce*. 2. vyd. Praha: Portál, 2008, s. 189.

² MATOUŠEK, O. *Slovník sociální práce*. 2. vyd. Praha: Portál, 2008, s. 189.

³ BAŠTECKÁ, B. a kol. *Terénní krizová práce, psychosociální intervenční týmy*. Praha: Grada Publishing, 2005.

instituce v sociální síti byly seznámeny s pravomocemi jiných institucí, znaly svoje práva a povinnosti a sociální kompetence a těmi se řídily. Pokud tomu tak není, klient nemůže dostat maximální péči, není mu věnováno tolik, kolik by mělo být. Pokud něco narušuje sociální síť, ničí to její komplexnost a tudíž i napadá klientovo bezpečí a sociální oporu klienta.

S pojmem sociální síť velmi úzce souvisí pojem socioterapie. Matoušek ji definuje jako soubor opatření, která se podílí na zlepšování situace lidí, kteří se vyskytli v sociální nouzi. Socioterapií rozumíme především sociální rehabilitaci a integraci. Její součástí je neodmyslitelně psychosociální výcvik, jenž slouží ke zlepšování sociálních kompetencí, k řešení nepříznivých situací a k uvědomění si vlastní odpovědnosti za svůj život.⁴

Mluvíme-li o síťování, jde vlastně o vytváření zázemí pro vzájemnou spolupráci. Síťování považujeme za formu koordinace. Využíváme ho jak při práci s klienty, tak při spolupráci s dalšími subjekty. Při práci se sítěmi se soustředíme na všechny organizace, skupiny a osoby, jež se k sobě vzhledem k našemu problému vztahují. V rámci sítí jsou jednotliví aktéři navzájem v závislosti. Pokud aktéři mezi sebou nepotřebují spolupracovat, síťování ztrácí na významu. Síť se mohou vzájemně prolínat a jejich funkce je podmíněná aktivitou jejich členů.

Mezi hlavní výhody síťování patří především to, že jednotlivé subjekty v síti sdílí kontakty, zdroje, dovednosti a znalosti. Výhodou je také rychlejší práce sítí než u formálních institucí. Jsou především ku prospěchu klientů, jelikož jim mohou umožnit propojit služby v dané lokalitě a pomoci při komunikaci s poskytovateli služeb. Síť mohou být také inspirativní ve vytváření nových nápadů a myšlenek při řešení problémů, na nichž se podílí všichni zainteresovaní.

⁴ MATOUŠEK, O. *Slovník sociální práce*. Praha: Portál, 2008, s. 207.

Při fungování sítí se může objevit také několik překážek, kvůli nimž je funkce omezená, popřípadě nemožná. Jde například o nedostatečné předávání informací, nedůvěru mezi subjekty, nepřiměřené požadavky na méně zainteresované partnery, odlišné představy a myšlenky, nedostatek časových možností, odlišné cíle subjektů a závislost subjektů na jiných.

Síťování je důležitou metodou při práci s klienty. Jeho největší výhodou je omezení klientovy závislosti na sociální pomoci či na jednom poskytovateli.⁵

1.2 Instituce

Původně slovo instituce označovalo soustavu procedurálních pravidel, jako jsou zákony či zvyklosti. V dnešní době se užívá také v souvislosti s uspořádáním sociálních vztahů po formální stránce, tj. organizace.⁶ To je soubor nebo systém složený z jednotlivců, kteří se společnými silami snaží dosáhnout předem stanoveného cíle. Je charakterizována hierarchickou strukturou a dělbou práce. H. Spencer chápe instituce jako organizace vykonávající sociální funkci. Podobně D. Krech, R. S. Crutchfield a E. L. Ballachey rozumí sociální institucí „pevně organizované systémy, jejichž cílem je řešení některého problému života“.⁷

Iniciátorem vnějšího prostředí organizace v oblasti sociální je především stát a politický systém, právo, legislativa, hospodářství, veřejné mínění a aktivity občanů, kultura a ostatní sektory.⁸

Práce je zaměřena pouze na dvě organizace. Jsou jimi diagnostický ústav a orgán sociálně-právní ochrany dětí (dále jen OSPOD) spolu s kurátorem pro děti a mládež.

⁵ GOJOVÁ, A. Sítě a síťování. In *Metodické a koordinační dovednosti v sociálních službách*. Ostrava: 2007. s. 143 – 158.

⁶ MATOUŠEK, O. *Slovník sociální práce*. 2. vyd. Praha: Portál, 2008, s. 78.

⁷ GEIST, B. *Sociologický slovník*. Praha: VICTORIA PUBLISHING, 1992, s. 133.

⁸ BAŠTECKÁ B. a kol. *Terénní krizová práce, psychosociální intervenční týmy*. Praha: Grada Publishing, 2005.

1.2.1 Diagnostický ústav

Diagnostický ústav se zaměřuje na děti s nařízenou ústavní nebo ochrannou výchovou. Tyto děti mají pobývat v diagnostickém ústavu po dobu dvou měsíců, kdy dojde k jejich vyšetření a následně je jim navržena další péče, nejčastěji v podobě dětského domova či výchovného ústavu.

Najít vlastní totožnost je pro mladé lidi velmi důležité, často však v protikladu k dospělým autoritám. Prvořadou autoritou je především skupina vrstevníků. To může být v ústavních zařízeních ohrožující. Mladiství se snaží vyrovnat svým vrstevníkům v leckterém chování. Vzájemně se provokují k tomu být silnější. Tyto skupiny se pak mohou zvrhnout v delikventní gang. Má to ale i své výhody, a to, že mladiství delikventi se mohou inspirovat nedelikventním chováním svých vrstevníků.

Současným problémem ústavů pro mladistvé je především málo individualizovaná péče a oddělenost prostředí ústavního od neústavního. Děti potom často utíkají z ústavů do civilního prostředí. Dalším nepříznivým vlivem v ústavech jsou šikana a agresivita, které jsou bohužel stále běžnými jevy.

Spolupráce kurátorů pro mládež s ústavy se stále ještě nerovná západoevropskému modelu kontinuální péče. Úkolem kurátora by měla být spolupráce s klientem především v době, kdy mladistvý prochází ústavní výchovou, a připravovat jej na návrat do neústavního prostředí. V České republice tomu tak ve většině případů není a záleží především na individuálním rozhodnutí pracovníků.⁹

⁹ MATOUŠEK, O. *Ústavní péče*. 2. vyd. Praha: SLON, 1999.

1.2.2 Orgán sociálně-právní ochrany dětí

Orgán sociálně-právní ochrany dětí je organizace, která zajišťuje sociálně-právní ochranu dětí. Zastupuje děti při soudních jednáních, při rozhodování o náhradní rodinné péči a v dalších případech. „*Organizace sledující dodržování lidských práv v ČR a nestátní organizace zabývající se situací ohrožených dětí soudí, že sociální pracovníci nemohou být plně kvalifikovanými obhájkyňmi práv dítěte v soudních procesech, v nichž je protistrana zastupována kvalitním advokátem. Proto vyvíjely tlak na to, aby poskytováním sociálně-právní ochrany dětí mohly být pověřovány i jiné státní a nestátní orgány. Podle uvedeného zákona o sociálně-právní ochraně dětí je to již možné, ale tato varianta je zatím málo využívána.*“¹⁰

Orgány sociálně-právní ochrany dětí se řídí zákonem č. 359/1999 Sb. o sociálně-právní ochraně dětí, který se týká také spolupráce mezi orgány sociálně-právní ochrany dětí s dalšími orgány zabývajícími se ochranou dětí. Jde nejen o soudy, ale také o povinnosti rodičů a osob odpovědných za výchovu dítěte a institucí, které jsou ve spolupráci s orgány sociálně-právní ochrany dětí. Zákon respektuje Ústavu České republiky, Listinu základních práv a svobod a Úmluvu o právech dítěte.

V zákonu je zakotveno oprávnění každého jedince informovat OSPOD o ohrožování dětí v jejich výchově, o špatném chování rodičů či dětí, o porušování jejich práv a zanedbávání povinností. Právním dítěte je také možnost podílet se na rozhodování o výchovných opatřeních, která se ho týkají, je-li schopno formulovat své názory ohledně těchto záležitostí. Povinností OSPOD je komunikovat s dítětem ohledně výchovných opatření, která jsou možná.¹¹

¹⁰ MATOUŠEK, O. *Slovník sociální práce*. 2. vyd. Praha: Portál, 2008, s. 124.

¹¹ Česká republika. Zákon č. 359/1999 Sb. o sociálně-právní ochraně dětí. 227/2009 Sb.

Důležité je, aby se sociální pracovníci dobře vyznali v sociální síti spolupracujících institucí působících v jejich správním obvodu. Je tedy podstatné dobře komunikovat s lékaři, školami a dalšími osobami a zařízeními, která jsou v častém kontaktu s dětmi. Sociální pracovníci by měli podporovat tyto osoby, aby oznamovaly případy podezření na ohrožování mravní výchovy, stopy týrání a zneužívání a zanedbávání dětí. Měli by být také informováni o postihu za neoznámení trestního činu, které je dané trestním zákonem, v případě nesplnění oznamovací povinnosti. Tyto osoby jsou v častém přímém kontaktu s dětmi, mohou si tedy lépe všimnout, v jaké situaci se dítě vyskytuje, zda není zanedbáváno nebo týráno apod.

Neméně důležitá je také spolupráce s orgány činnými v trestním řízení, především se jedná o soudy. V případě rozhodování soudu o výchovných opatřeních je sociálním pracovníkem vypracována zpráva o poměrech dítěte. Na základě této zprávy potom může soud kvalitně rozhodnout o situaci dítěte, o vhodném výchovném opatření pro dítě. Poté může soud požádat orgán sociálně-právní ochrany dětí o sledování toho, jak je dodržováno opatření, které ustanovil soud. Proto je dobrá spolupráce OSPOD a soudu velice důležitá.¹²

1.3 Kooperace

Kooperace je pojem zahrnující spolupráci lidí, kteří jsou na sebe vzájemně odkázaní, snaží se dosáhnout společně stanoveného cíle, a to pomocí vzájemné komunikace a společné strategie.¹³

R. A. Nisbet definoval kooperaci jako kolektivní chování směřující ke společnému cíli, o který mají všichni účastníci opravdový zájem. Říká, že ji můžeme považovat za etickou normu, skupinový proces či za institucionalizovanou strukturu.

¹² KAHOUN, V. a kol. *Vybrané kapitoly k sociální práci, Sociální práce II.* Praha: Triton, 2007.

¹³ JANDOUREK, J. *Sociologický slovník.* Praha: Portál, 2001.

Znaky kooperace tvoří: společný cíl, interakce k realizaci tohoto cíle, součinnost podřízená charakteru a účelu cíle. Kooperace je jedním ze základních sociálních procesů, existuje mezi jedinci, společenskými útvary a je formou dělby práce.¹⁴

2. Kompetence sociálního pracovníka

Budeme se věnovat kompetenci sociálního pracovníka obecně. Z. Havrdová vytvořila s týmem spolupracovníků systém šesti základních kompetencí sociálního pracovníka. Jsou jimi:

- schopnost rozvíjet účinnou komunikaci;
- orientovat se a plánovat postup;
- podporovat klienta a pomáhat mu k soběstačnosti;
- zasahovat a poskytovat služby;
- přispívat k organizaci práce;
- odborně růst.¹⁵

Termín kompetence (z latinského *competens* = vhodný, příhodný) zahrnuje „*schopnost přenášet znalosti a dovednosti do nových situací v dané oblasti povolání.*“¹⁶ V praxi znamená chovat se kompetentně jako chovat se tak, abychom byli odpovědní a oprávnění.

Velice důležitý je v sociální práci a ve vytváření sociálních sítí individuální přístup ke klientovi. Přizpůsobujeme pak potřeby a možnosti jednomu konkrétnímu klientovi.

¹⁴ GEIST, B. *Sociologický slovník*. Praha: VICTORIA PUBLISHING, 1992.

¹⁵ HAVRDOVÁ, Z. *Kompetence v praxi sociální práce*. Praha: OSMIUM, 1999.

¹⁶ HAVRDOVÁ, Z. *Kompetence v praxi sociální práce*. Praha: OSMIUM, 1999, s. 41.

3. Mlčenlivost

„Povinnost mlčenlivosti o údajích, které se při své činnosti dozvědí, týkajících se osob, kterým jsou poskytovány sociální služby nebo příspěvek, se vztahuje na zaměstnance obcí a krajů, zaměstnance státu, zaměstnance poskytovatelů, fyzické osoby, které jsou poskytovateli sociálních služeb, specializované odborníky přizvané k účasti na inspekci.“¹⁷

Povinnost mlčenlivosti nekončí rozvázáním pracovního poměru, nýbrž trvá i poté. Informace o klientovi mohou být poskytnuty jiným institucím, jenom tehdy, pokud tak určí zákon o sociálních službách nebo zvláštní zákon. V ostatních případech můžeme tyto údaje sdělit pouze s písemným souhlasem osoby, jež využívá sociální služby.¹⁸

Existuje institut povinné mlčenlivosti, kdy se žádné údaje nesmí sdělit žádné osobě ani organizaci. V případě údajů potřebných k trestnímu stíhání mohou být informace sděleny soudu a státnímu zastupitelství.¹⁹

¹⁷ SOKOL, R., TREFILOVÁ, V. *Sociální pracovník v rezidenčních zařízeních sociálních služeb*. Praha: ASPI, 2008, s. 171.

¹⁸ SOKOL, R., TREFILOVÁ, V. *Sociální pracovník v rezidenčních zařízeních sociálních služeb*. Praha: ASPI, 2008.

¹⁹ KAHOUN, V. a kol. *Vybrané kapitoly k sociální práci, Sociální práce II*. Praha: Triton, 2007.

4. Úkoly vyplývající z legislativních norem

4.1 Úkoly diagnostického ústavu

Diagnostický ústav je zařízení určené pro děti a mladistvé, jimž byla nařízena ústavní výchova, selhává-li rodina nebo existují-li skutečnosti nasvědčující sociálnímu selhávání dítěte, případně je-li uložena ochranná výchova, pokud děti spáchaly trestný čin, jehož sankce nemůže být vzhledem k věku jiná.²⁰ Tyto děti mají pobývat v diagnostickém ústavu po dobu dvou měsíců. Cílem diagnostického ústavu je zmapování silných a slabých stránek povahy dítěte. Součástí diagnostické zprávy je návrh na specifický rozvoj osobnosti dítěte z výchovného a vzdělávacího hlediska. Na základě této zprávy je mimo jiné vybíráno i nejvhodnější následné zařízení, nejčastěji v podobě výchovného ústavu. Po uplynutí této lhůty se může dítě vrátit do rodiny, případně být v ambulantní péči některého z dostupných zařízení. Může být také podán návrh na soudní nařízení ústavní výchovy, kdy je potom dítě přeřazeno do výchovného ústavu pro mládež.

Úkolem diagnostického ústavu je poskytnout dítěti základní práva na výchovu a vzdělávání, vytvořit zázemí poskytující podporu sebedůvěry dítěte, zázemí pro rozvoj jeho citové stránky a umožnit tak aktivní účast dítěte ve společnosti. Cílem je také prevence vzniku a vývoje negativního chování dítěte.²¹

²⁰ MATOUŠEK, O., KOLÁČKOVÁ J., KODYMOVÁ, P. *Sociální práce v praxi*. Praha: Portál, 2005, 2010.

²¹ Česká republika. Zákon č. 109/2002 Sb. o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů. 41/2009 Sb.

Úkoly diagnostického ústavu rozdělujeme do několika kategorií:

- diagnostické;
- vzdělávací;
- terapeutické;
- výchovné a sociální;
- organizační;
- koordinační.

V diagnostickém ústavu pracují jak pedagogičtí pracovníci, tak nepedagogičtí pracovníci. Úkolem pedagogických pracovníků je vzdělávat a vychovávat děti v souladu se zákonem 109/2002 Sb. o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, a dalšími právními předpisy. Pedagogický pracovník musí dále splňovat podmínku psychické způsobilosti, která se zjišťuje psychologickým vyšetřením. Psychologický posudek musí být platný sedm let ode dne jeho vydání. Stejně podmínky platí i pro psychologa pracujícího v diagnostickém ústavu.

Nepedagogický pracovník musí splnit podmínku bezúhonnosti. Ta se prokazuje výpisem z Rejstříku trestů, který může být starý maximálně tři měsíce.²²

4.1.1 Spolupráce diagnostického ústavu s jinými orgány

Diagnostický ústav spolupracuje především s orgánem sociálně-právní ochrany dětí, ministerstvem práce a sociálních věcí, soudem a s osobami odpovědnými za výchovu.

Úkolem diagnostického ústavu je navrhnout specifických vzdělávacích a výchovných potřeb. Diagnostický ústav může

²² Česká republika. Zákon č. 109/2002 Sb. o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů. 41/2009 Sb.

navrhnout umístění dítěte do dětského domova, dětského domova se školou a výchovného ústavu nacházejících se ve stejném územním obvodu. Pokud vyžaduje diagnostický ústav umístění dítěte do jiného správního území, může tak učinit pouze dohodou s tamním diagnostickým ústavem a orgánem sociálně-právní ochrany dětí, který dítě eviduje. Pokud se však nedohodnou, o umístění dítěte rozhodne ministerstvo na návrh diagnostického ústavu, kde je dítě umístěno, a musí také přihlídnout k vyjádření orgánu sociálně-právní ochrany dětí, kde je dítě evidováno.²³

Povinností diagnostického ústavu je oznámit do 3 pracovních dnů soudu, že bylo dítě přijato, umístěno či přemístěno. Dále musí o této skutečnosti informovat orgán sociálně-právní ochrany dětí (podle místa trvalého pobytu dítěte) a osobě, která je odpovědná za výchovu dítěte. Spolu s dítětem diagnostický ústav musí předat komplexní diagnostickou zprávu, kde je obsažen program rozvoje osobnosti, pravomocné rozhodnutí soudu, školní dokumentace spolu s posledním vysvědčením a návrh klasifikace za dobu pobytu v diagnostickém ústavu, osobní věci dítěte a další dokumentaci.²⁴

Diagnostický ústav eviduje děti umístěné v zařízeních ve svém územním obvodu a vede evidenci volných míst v zařízeních ve svém územním obvodu. Vypracovává pro ministerstvo návrhy potřebných změn u zařízení umístěných ve svém územním obvodu a upozorňuje ministerstvo na situace, které vyžadují zásah zřizovatele.

²³ Česká republika. Zákon č. 109/2002 Sb. o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů. 41/2009 Sb.

²⁴ Česká republika. Zákon č. 109/2002 Sb. o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů. 41/2009 Sb.

4.1.2 Povinnosti ředitele zařízení

Při příchodu dítěte do zařízení je povinností ředitele zařízení seznámit dítě s jeho právy a povinnostmi, seznámit ho s vnitřním řádem zařízení. Dále musí ředitel okamžitě oznámit jméno a příjmení dítěte, které splňuje podmínky k osvojení či pěstounské péči, orgánu sociálně-právní ochraně dětí. Po dobu pobytu dítěte v diagnostickém ústavu je nutno podávat informace o dítěti jeho zákonným zástupcům nebo orgánům sociálně-právní ochrany dětí, pokud o to požádají. Má-li být dítě propuštěno, musí ředitel zařízení umožnit dítěti jednání se sociálním kurátorem.

4.1.3 Povinná dokumentace

Povinností diagnostického ústavu je vypracovávání záznamu o případu, jež někdy obsahuje i anamnézu. Není to však jediná dokumentace, kterou diagnostický ústav eviduje.

Diagnostický ústav musí mít vytvořen vnitřní řád, kterým se pracovníci i klienti řídí. Ten obsahuje pravidla pro hodnocení a odměňování dětí, práva a povinnosti dětí, ale i osob odpovědných za výchovu a pracovníků zařízení. Dále je součástí vnitřního řádu denní a týdenní program, pravidla pro organizaci návštěv, zdravotního ošetření a pro přijímání, přemísťování a propouštění dětí. Ve vnitřním řádu jsou zahrnuta i pravidla dětské spolusprávy a provoz záchytného pracoviště. Součástí dokumentace diagnostického ústavu je také roční plán výchovně vzdělávací činnosti, týdenní programy výchovně-vzdělávací činnosti, jednací protokol, osobní dokumentace dětí. Osobní dokumentace dětí obsahuje záznamy o stavu dětí vedených odbornými pracovníky zařízení a program rozvoje osobnosti a písemnou žádost osob odpovědných za výchovu. Dále musí vést dokumentaci o umístění a průběhu pobytu dítěte v oddělené místnosti, dokumentaci o umístění a průběhu pobytu dítěte zadrženého na útěku,

knihu denní evidence zařízení, knihu úředních návštěv a knihu ostatních návštěv.²⁵

Dozor nad dodržováním právních předpisů týkajících se povinné dokumentace při výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy v zařízeních provádí okresní státní zastupitelství, v jehož obvodu se zařízení nachází.

4.2 Úkoly orgánu sociálně-právní ochrany dětí

Sociálně-právní ochrana dětí zahrnuje zajištění práv dětí na život, jejich příznivý vývoj, na rodičovskou péči a život v rodině, na identitu dítěte, svobodu myšlení, svědomí a náboženství, vzdělání, zaměstnání, týká se také ochrany dítěte před tělesným či duševním násilím, před zanedbáváním, zneužíváním nebo vykořisťováním.

Zákon o sociálně-právní ochraně dětí 359/1999 Sb. ukládá orgánům sociálně-právní ochrany dětí tolik úkolů, že často zvládají dělat pouze nutnou administrativní práci. Nezbyvá jim tak čas ani prostor pro terapeutickou práci s rodinou klientů. Děti odkazují z problémových rodin do ústavní péče.²⁶

Zákon zakotvuje, že každý občan má právo upozornit na závadné chování dětí jejich rodiče, upozornit orgán sociálně-právní ochrany na nedodržování povinností a zneužívání práv vyplývajících z rodičovské zodpovědnosti. Mluvíme zde o oprávnění každé osoby, nikoli o její povinnosti, kde by při nedodržování měl následovat trest. Účelem je chránit děti, kterým jsou upírána jejich práva a je jim nějakým způsobem ubližováno. Předním hlediskem sociálně-právní ochrany dětí je zájem a blaho dítěte.²⁷

²⁵ Česká republika. Zákon č. 109/2002 Sb. o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů. 41/2009 Sb.

²⁶ MATOUŠEK, O., KOLÁČKOVÁ J., KODYMOVÁ, P. *Sociální práce v praxi*. Praha: Portál, 2005, 2010.

²⁷ NOVOTNÁ, V., BURDOVÁ E., BRABENEC F. *Zákon o sociálně právní ochraně dětí: komentář*. Praha: Linde, 2002.

Orgány sociálně-právní ochrany jsou: krajské úřady, obecní úřady s rozšířenou působností, obecní úřady, Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí. Povinností obecního úřadu je kontrolovat, zda jsou dodržována opatření, o nichž rozhodla. Obecní úřad nebo obecní úřad obce s rozšířenou působností kontrolují na žádost soudu, jestli jsou dodržována opatření, jež vydal sám soud. Některé z povinností sociálně-právní ochrany dětí mohou také poskytovat nestátní neziskové organizace na základě pověření, které vydal krajský úřad.

Zaměstnanec obce s rozšířenou působností zařazený do obecního úřadu poskytujícího sociálně-právní ochranu dětí je povinen:

- a) minimálně jednou za 3 měsíce navštívit dítě s nařízenou ústavní výchovou či uloženou ochrannou výchovou;
- b) nejméně jednou za 3 měsíce navštívit rodiče tohoto dítěte;
- c) navštívit dítě hned potom, kdy se o něm dozví, a dále podle potřeb dítěte.²⁸

Aktivity v oblasti sociálně-právní ochrany dětí, které může vykonávat pověřená osoba:

- vyhledávat děti, na které je zaměřena sociálně-právní ochrana;
- spolupracovat s rodinou či příslušnými orgány na zlepšení rodinného zázemí dítěte;
- poskytovat nebo zprostředkovávat rodičům poradenství při výchově a vzdělávání při péči o dítě zdravotně postižené;
- pořádat v rámci poradenské činnosti přednášky a kurzy zaměřené na řešení výchovných, sociálních a jiných problémů souvisejících s péčí o děti a jeho výchovu;
- vykonávat činnost zaměřenou na ochranu dětí před škodlivými vlivy a předcházení jejich vzniku;
- zřizovat zařízení sociálně právní ochrany.

²⁸ Česká republika. Zákon č. 359/1999 Sb. o sociálně-právní ochraně dětí. 227/2009 Sb.

4.2.1 Kurátor pro mládež

Kurátor pro děti a mládež je odborný pracovník státní sociální pomoci zabývající se dětmi a mladistvými, kteří jsou obtížně vychovatelní, mladistvými, jež spáchali trestnou činnost, ale i jejich rodinami. Poskytuje jim poradenskou a socioterapeutickou pomoc.²⁹

Tento státní úředník má pomáhat dětem, u kterých se vyskytly obtížné sociální podmínky a výchovné problémy, začlenit se do společnosti. Zákon říká, aby kurátor u těchto dětí sledoval jejich využívání volného času a s kým se stýkají, aby sledoval, zda se u nich neprojevují prvky nesnášenlivosti či násilí. Úkolem kurátora je nabízet jim kvalitní volnočasové programy. Aby byla péče kvalitní, musí kurátor pro děti a mládež spolupracovat se školami a jinými subjekty, které s dětmi také pracují. Měl by také působit preventivně, aby se předešlo vzniku nepříznivých vlivů. Pozornost by měl věnovat dětem z rodin z nízkých sociálních vrstev. Mimo to je přítomen u trestních řízení týkajících se mladistvých, spolupracuje s věznicemi při řešení sociálních problémů mladistvých. Jeho povinností je osobně se setkávat s dítětem a osobami, které se podílí na jeho výchově. Důležité je řešit problémy dítěte v prostředí, ve kterém vznikly. Kurátor by měl také dítě postupně připravovat na návrat do neústavního prostředí. Měl by být v kontaktu s ústavem, kam bylo dítě či mladistvý umístěno. V České republice jsou kurátoři přetížení. Kurátor pro děti a mládež má ročně na starosti i několik set případů, je tedy zřejmé, že není v jeho možnostech kvalitně obsáhnout vše, co legislativa vyžaduje.³⁰

²⁹ MATOUŠEK, O. *Slovník sociální práce*. 2. vyd. Praha: Portál, 2008, s. 92.

³⁰ MATOUŠEK, O., KOLÁČKOVÁ J., KODYMOVÁ, P. *Sociální práce v praxi*. Praha: Portál, 2005, 2010.

4.2.2 Spolupráce OSPOD s pověřenými osobami

Ustanovení § 51 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů dává možnost obci s rozšířenou působností poskytnout pověřené osobě údaje potřebné k zajištění její činnosti. Nejedná se tedy o povinnost orgánu sociálně-právní ochrany poskytovat údaje, ale o možnost poskytnutí údajů podle uvážení OSPOD.

Obec s rozšířenou působností poskytne údaje na základě písemné žádosti, která by měla obsahovat odůvodnění, k jakému účelu a jaké údaje pověřená osoba žádá. Při odmítnutí podání informace může pověřená osoba předložit podnět či stížnost nadřízené osobě toho, kdo odůvodněné žádosti nevyhověl, tj. vedoucímu oddělení, vedoucímu odboru sociálních věcí, nebo kontrolnímu útvaru okresního úřadu.

Pověřené osoby činné v terénní sociální práci se mohou také podílet na činnosti v oblasti sociálních služeb, na které často terénní sociální pracovníci orgánů sociálně-právní ochrany dětí nemají dostatek času, tedy se jim nemohou naplno věnovat.

OSPOD je dále ve spolupráci s mnoha dalšími odborníky, kteří se rovněž podílejí na zajišťování ochrany ohroženého dítěte. Jedná se například o psychology, psychiatry, soudními znalce, právníky, apod.³¹

³¹ KAHOUN, V. a kol. *Vybrané kapitoly k sociální práci, Sociální práce II.* Praha: Triton, 2007.

5. Novela zákona

Jelikož spolupráce orgánů zajišťujících sociálně-právní ochranu dětí má stále ještě několik nedostatků, připravuje se novela zákona týkající se zlepšení situace v oblasti práv dítěte. Novela zákona by měla vyjít v platnost 1. 1. 2012. Jejimi základními cíli budou především sjednocení systému a překonání rozpolcenosti resortů, zdůrazňování prevence a podpůrných služeb a zefektivnění a vytvoření návaznosti služeb v systému, který bude účinně a kompetentně reagovat na potřeby nejvíce ohrožených skupin, jimiž jsou především děti. Hlavním výstupem Národní strategie by měla být jednotící právní norma, která bude zahrnovat celý systém péče o ohrožené děti.

Jednou z aktivit směřujících ke zkvalitnění systému a k větší informovanosti veřejnosti o sociálně-právní ochraně dětí je národní iniciativa Právo na dětství, která vystihuje tyto skutečnosti:

- děti mají právo na ochranu před událostmi negativně ovlivňujícími jejich dětství, kvůli nimž se stávají předčasně dospělými; toto právo má povinnost zajistit stát;
- stát prohlašuje, že si je této povinnosti vědom a uskuteční reformu systému péče o ohrožené děti a zajistí tak dětem „právo na dětství“;
- povinností státu je rovněž podporovat rodiny s dětmi, a to zejména v obtížné životní situaci – rodina je nenahraditelným místem pro dítě a jeho rozvoj.³²

Budeme tedy věřit ve zlepšení situace v systému péče o ohrožené děti. Jelikož děti jsou nejvíce ohroženou skupinou a právo na dětství by jim nikdo neměl upírat.

³² MACELA, M. www.mpsv.cz (online). c2011, poslední aktualizace 21. 3. 2011 (cit. 2011-03-03). Reforma systému péče o ohrožené děti a Právo na dětství. Dostupné na: <www.mpsv.cz/cs/10566>.

PRAKTICKÁ ČÁST

Praktická část práce se týká analýzy dokumentů. Pro empirickou část jsem si zvolila tři dokumenty reálných dětí, na kterých bych chtěla ukázat návaznost a spolupráci institucí. Každé z těchto dětí prošlo nejedním zařízením. Dokumenty mi poskytli v Diagnostickém ústavu a Středisku výchovné péče (.....). Iniciály jsou smyšlené.

6. Analýza dokumentace

Dokumentace obsahuje rodinnou anamnézu a osobní údaje o dítěti. Mapuje všechna zařízení, jimiž dítě muselo projít. Jsou v ní obsaženy zprávy psychologů, etopedů, sociálních pracovníků a pedagogických pracovníků. Popisuje chování dítěte, to, jak se učí, jaké má problémy, v čem vyniká a v čem je naopak slabší. Popisuje průchod dítěte různými ústavu a institucemi.

V analýze kasuistik se věnuji institucím, kterými dítě prošlo, vztahu s rodinou, poruchám chování, ústavní výchovou, kterou dítě absolvovalo, a tomu, jakou má perspektivu.

7. Kasuistiky

7.1 B. G.

Slečna B. G. se narodila roku 1995. Do diagnostického ústavu byla umístěna v říjnu roku 2010 na základě rozsudku o nařízení ústavní výchovy, kterou nařídil Okresní soud (.....). Ústavní výchova jí byla nařízena z důvodu velkých absencí na základní škole. Dívka udává, že do školy nechodila, protože se cítila být odstrčena kvůli barvě pleti. Dívka má 25letého přítele, se kterým má dceru. Její matka ho nemá ráda, kvůli tomu se hodně hádaly, až nakonec dcera odešla z domova. Bydlet šla k matce svého přítele. Přítel je momentálně ve výkonu trestu, propuštěn má být za rok.

B. G. se často stěhovala. Má ještě čtyři sourozence. Střídala několik základních škol, ani do jedné však nedocházela pravidelně. Správní orgán uložil matce v přestupkovém řízení pokutu za zanedbávání péče a povinné školní docházky. V roce 2009 nastoupila dívka na základní školu v (.....), situace se však opakovala, matka dostala v přestupkovém řízení napomenutí. V roce 2010 je situace stejná, v lednu dostala Policie ČR podnět k vyšetření, zda se matka nezletilé nedopouští přečinu ohrožování mravní výchovy mládeže. V lednu 2010 se dívka ukázala ve škole, chovala se však hrubě ke své spolužačce, vyhrožovala jí. Případ byl ohlášen Policii ČR.

Městský úřad nabízel rodině pomoc různých institucí, rodina však pomoc nevyužila. Rodině byla také nabídnuta pomoc od Střediska pomoci dětem a rodinám v (.....). Rodina tam pravidelně docházela na konzultace. Tato organizace jim pomáhala s povinnou školní docházkou a se školou vůbec. Zpočátku se rodina snažila, aby se chování a celková situace zlepšila, to však bylo pouze přechodné.

Byla prošetřována dvě podezření na spáchání trestného činu – pohlavní zneužívání nezletilé, šetření orgánů činných v trestním řízení. Matka vyslovila s návrhem nesouhlas, Okresní státní zastupitelství však s návrhem souhlasilo. Otec se však nedostavil k soudu bez omluvy, soud tedy rozhodl v jeho nepřítomnosti.

Když dívka otěhotněla, nechtěla se vrátit zpět do školy, a to z důvodu dojíždění a také proto, že chce vychovávat dítě a pomáhat matce s mladšími sourozenci.

Podle § 46 odst. 1, 2 zákon č. 94/1993 Sb. o rodině je výchova dítěte vážně ohrožena a narušena. Soud může nařídit ústavní výchovu nebo dítě svěřit do péče zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc (§ 42 zákona 359/1999 Sb.).

Nezletilá byla rozsudkem Okresního soudu v (.....) roku 2002 svěřena do výchovy matky. Tímto rozsudkem byl určen i otec nezletilý. Matka byla opakovaně odsouzena za ohrožování výchovy mládeže. Roku 2010 rozhodl soud o ústavní výchově u B. G., o tom, že rozsudek je v právní moci, byla matka informována oddělením diagnostického ústavu i sociální pracovnící úřadu městského obvodu (.....). Matce byly nabídnuty termíny přijetí dcery do zařízení, matka však požádala o další termín. Ve věci jí bylo vyhověno. V uvedený den však B. G. nenastoupila a matka uvedla jako důvod nedostatek financí na cestu. Dívka již v této době byla odstěhovaná a zdržovala se u matky přítele, která ji do diagnostického ústavu přivezla. S touto paní jednal i sociální pracovník Oddělení sociálně-právní ochrany dětí (dále jen OSPOD) (.....).

B. G. neměla dobré rodinné zázemí, nemohla si najít přítele. Chybí jí smysl pro povinnost a zodpovědnost, nemá žádné zájmy. Je fyzicky vyspělá, působí starší. Často uvádí nepravdivé informace.

Z psychologického rozhovoru vyplynulo, že dívka měla nastoupit do diagnostického ústavu. Jela sama autobusem do Prahy, kde na ni měl čekat dle informací kurátorky zaměstnanec diagnostického ústavu. Nikdo tam však na dívku nečekal. Dívka proto zavolala kurátorce, která slíbila, že se ozve zpět. Dvě hodiny se však nic nedělo, tak dívka zavolala matce přítele, která jí poradila, aby se obrátila na policii. Policie přijela a pomohla dívce celou situaci vyřešit. Jednalo se o první pobyt dívky v podobném typu zařízení, umístění akceptuje. Její biologický otec je narkoman. V době umístění do zařízení je B. G. v 6. měsíci těhotenství. Dívka by chtěla jít do rodiny přítele, svoji perspektivu idealizuje. Působí kultivovaně, dobře se orientuje v čase. V zařízení byla seznámena s právy a povinnostmi i nejbližší perspektivou.

Diagnostické vyšetření – dívka je intelektově mírně podprůměrná, pracuje pomaleji, je však trpělivá a samostatná. Výukově je zanedbána. Je spíše introvertní typ, emočně vyrovnaná, klidná, schopna ovládat se. Ráda by jednou měla spokojenou rodinu, nové lepší sociální podmínky. Autoritu respektuje.

Městský úřad žádal o prošetření, zda může B. G. trávit vánoce u matky. Matka žije v domově sv. Zdislavy, s pobytem dívky u matky souhlasí i správkyně tohoto azylového ubytování.

B. G. porodila ve fakulní Thomayerově nemocnici dceru. Bude o ni pečovat na Oddělení pro matky s dětmi v Diagnostickém ústavu. Byla podána žádost o podání návrhu na nařízení předběžného opatření, kterým se umisťuje dcera nezletilé do péče diagnostického ústavu a střediska výchovné péče.

Matka přítele žádá o svěření do péče, žádá o to i matka nezletilé, která žije v azylovém domě. Nezletilá s dcerou však zůstávají v diagnostickém ústavu, protože se k matce vrátit nechce.

7.1.1 Analýza

Instituce, kterými dívka prošla:

- OSPOD (.....);
- několik základních škol;
- Diagnostický ústav a Středisko výchovné péče;
- Městský úřad (.....), sociální pracovnice a kurátorka;
- Policie ČR;
- orgány činné v trestním řízení;
- několik městských úřadů;
- Středisko pomoci dětem a rodinám (.....);
- Okresní soud;
- Azylový dům (.....) – tam žila matka, dcera tam byla na návštěvě několik dní;
- Fakultní Thomayerova nemocnice – zde byla dívka na porodním oddělení;
- Diagnostický ústav – Oddělení pro matky s dětmi;
- Úřad městské části (.....).

Vztah s rodinou:

Dívka neměla dobré rodinné zázemí. Matka výchovu nezvládla, byla několikrát odsouzena za ohrožování mravní výchovy mládeže a zanedbávání péče a povinné školní docházky. Dívka matku nerespektuje, často se hádají. Dívka má ještě další čtyři sourozence. Rodina se často stěhuje, dívka musí střídat základní školy. Ani do jedné z nich nedochází pravidelně, chodí za školu. Kvůli hádkám s matkou se B. G. odstěhuje k příteli. Rodina nedochází do žádné instituce, která by jim mohla pomoci, nespolupracují. Otec byl obviněn z podezření na páčání trestního činu – pohlavní zneužívání nezletilé. K soudu se však nedostavil. Přítel je momentálně ve výkonu trestu.

Poruchy chování:

- drobné krádeže;
- vyhrožování;
- záškoláctví.

Ústavní výchova:

V ústavní výchově dívka od roku 2010. Diagnostický ústav je první obdobné zařízení, ve kterém je, v žádném jiném nebyla. Sociální kurátor při nástupu do diagnostického ústavu nebyl, volala mu o pomoc, ale nebyla vyslyšena.

Perspektiva:

Dívka se chce vrátit k matce přítele, ne do vlastní rodiny. Zatím je v diagnostickém ústavu na oddělení pro matky s dětmi.

7.2 J. N.

J. N. se narodila roku 1994. Má dva sourozence. Dívka byla umístěna poprvé spolu se svými sourozenci v Dětském diagnostickém ústavu v (.....) (září – listopad 1996) na základě usnesení Okresního soudu (.....). Rodina byla vedena v evidenci OSPOD od roku 1995, kdy již rodiče nežili ve společné domácnosti. Otec byl opakovaně ve výkonu trestu, matka užívala drogy a není vyloučeno, že provozovala prostituci. Oddělení péče o děti podalo návrh na vydání předběžného opatření s tím, že děti chodí špinavé, hladové a matka s nimi nedochází k lékaři. Oba rodiče požívají návykové látky, v jejich domácnosti se občas vyskytují i jiní lidé užívající drogy. V nynější době je otec ve věznicí. O matce se neví, kde je. Údajně by se měla zdržovat mimo Českou republiku. Sestra je v dětském domově, bratr je do dovršení zletilosti umístěn ve výchovném ústavu.

Dívka byla nejprve v Dětském diagnostickém ústavu (.....), poté byla přemístěna do Dětského domova v (.....). V dětském domově měla dívka výchovné problémy, opakovaně se vracela do Dětského diagnostického ústavu v(.....), dětský domov však považuje za svůj domov. Dívka nedokáže jednat s dětmi ani s dospělými, páchá drobné krádeže, je vulgární a její chování je negativistické.

Okresní soud v (.....) rozhodl o nařízení ústavní výchovy – nezletilé děti byly hladové, špinavé, matka s nimi nedocházela k lékaři, rodiče jsou narkomani. Matka s nařízenou ústavní výchovou souhlasí. Uvádí, že je zvyklá na drogu, ale má zájem si odvyknout. Přihlásila se do K-centra. Po dobu, co tam bude, souhlasí, aby děti zůstaly v dětském domově. Je přesvědčena, že se o děti starala dobře.

Chování J. N. v dětském domově se začalo zhoršovat, opakovaně utíkala a k útěkům naváděla i ostatní děti, dopustila se drobných krádeží, porušovala řád domova, chovala se vulgárně k vychovatelkám. Absolvovala opakovaně pobyt v Dětské psychiatrické léčebně (.....), což však mělo jen krátkodobý účinek. Výchovné problémy v dětském domově vyvrcholily poškozením vozidla jedné z vychovatelek. Na základě toho byla umístěna do Dětského diagnostického ústavu v (.....) na rediagnostický pobyt. Zakázkou bylo posouzení možnosti přemístit nezletilou do zařízení s přísnějším režimem.

Spolupráce s rodinou byla téměř nulová. Kontaktoval se pouze otec, který dceři poslal dopis z vězení. Z Dětského domova (.....) přijely za slečnou na návštěvu děti s vychovatelkou. Ke kontaktu s vlastní sestrou nedošlo, do budoucnosti je však snaha, aby se sestry potkaly.

Po rediagnostickém pobytu v (.....) byla dívka přemístěna zpět do Dětského domova (.....) (listopad 2008). Dívka byla také několik let v pěstounské péči v Brně.

J. N. je jednodušší dívka, která má problémy se sebepojetím. Nevěří si, obtížně navazuje kontakt, je sociálně slabá. Nemá osvojeny základní společenské normy. Kontakt v zařízení navazuje především s problémovějšími dětmi, snaží se jim vyrovnat. V diagnostickém ústavu se na sebe snaží upoutat pozornost útěky a drobnými krádežemi. Je lehce ovlivnitelná. Nedokáže vysvětlit důvod svého chování a nedomýšlí jeho důsledky. Potřebuje individuálnější přístup. V mnoha situacích neví, jak se má chovat, a je ráda za zájem a pomoc dospělých, i když to neumí dát najevo. Z etopedického hlediska nemá poruchu chování, problémové chování souvisí spíše s nižším intelektem a pubertou.

Ze zprávy psychologa DDÚ a SVP (.....) mezi vyplývá, že J. N. přišla na opakovaný pobyt z dětského domova, kde vykazovala výchovné problémy. Na nové prostředí se adaptovala bez problémů, chce se však vrátit do dětského domova.

Zpráva vedoucí OSPOD do výchovného ústavu (.....) – v současné době není známo bydliště matky nezletilé. Dotazem na příslušné instituce bylo zjištěno, že matka nepobírá žádnou dávku v hmotné nouzi, ani podporu v nezaměstnanosti. S OSPOD matka nikdy nespolupracovala, jiné informace o ní nejsou známy. Otec byl propuštěn z výkonu trestu, na úřadu práce byl v evidenci asi měsíc, poté byl sankčně vyřazen. Ani jeden z rodičů OSPOD nekontaktoval. 31. 3. 2011 byla dívka přemístěna diagnostickým ústavem do Výchovného ústavu (.....).

23. 3. 2011 chtěla dívka mluvit se svým kurátorem ohledně nalezení a setkání se s matkou. Našla ubytovnu, ve které by matka mohla být. S kurátorem mluvila telefonicky, osobně kurátor nepřijel, protože prý na OSPOD nemají auto a vlakem nepojede. Řekl jí, že se pokusí zjistit o matce něco víc, avšak když mu o několik dní později volala, řekl, že o matce nic nezjistil a na ubytovně se prý nezdržuje. O návštěvě nemluvil.

Zpočátku pobytu byla J. N. málo komunikativní, nejistá a uzavřená. Měla touhu zavděčit se ostatním dětem. Postupně se více zapojuje. Vyhýbá se fyzickému kontaktu. Požadavky plní až pod přímějším dohledem. V individuální péči je více otevřená, umí si vybudovat jakousi důvěru k dospělému. Dívka neumí formulovat své problémy a potřeby. Její osobnost je ve vývoji spíše dětská. Chybí jí základní jistoty, svoje emoce prožívá komplikovaně. Pro J. N. je důležitá celková stabilita prostředí, která zmírňuje její nejistotu a napětí. Proto diagnostický ústav doporučuje návrat do dětského domova.

7.2.1 Analýza

Instituce, kterými dívka prošla:

- Oddělení sociálně-právní ochrany dětí;
- Dětský diagnostický ústav (.....) (dvakrát);
- Dětský domov (.....);
- Krajský soud (.....), okresní soud (.....);
- školy;
- Dětská psychiatrická léčebna (.....) (několikrát);
- několik let pěstounská péče;
- Diagnostický ústav a Středisko výchovné péče (.....);
- Výchovný ústav (.....).

Vztah s rodinou:

Dívka nemá dobré rodinné zázemí. Otec byl ve výkonu trestu, poté byl evidován na úřadu práce, kam nedocházel, tak byl sankčně vyřazen. Matka je drogově závislá, není vyloučeno, že provozuje prostituci, výchovu dětí nezvládá a souhlasí s ústavní výchovou dětí. Dívka má ještě dva sourozence – sestra je v dětském domově a bratr do dovršení zletilosti ve výchovném ústavu. O matce nyní není známo, kde se vyskytuje. Dívka nemá kontakt s nikým z rodiny, matku se snaží vyhledat, hledá pomoc u sociálního kurátora, který matku také nenajde. Snaha o kontakt se sestrou ze strany ústavních zařízení, nyní zatím bez kontaktu. Rodina je v evidenci OSPOD od roku 1995.

Poruchy chování:

- drobné krádeže;
- negativistické chování, vulgarita.

Ústavní výchova:

Od roku 1996 dívka prochází ústavními zařízeními. Byla umístěna v Dětském diagnostickém ústavu v (.....), kde byla opakovaně i na rediagnostických pobytech. Za svůj domov dívka považuje Dětský domov v (.....), kde byla několik let. Byla také několik let

v pěstounské péči, pak se však vrátila do dětského domova. V dětském domově se chovala špatně, byla umístěna do Diagnostického ústavu a Střediska výchovné péče (.....), odkud byla poté umístěna do Výchovného ústavu v (.....), kde je dodnes.

Perspektiva:

Dívka chce najít svoji matku a vrátit se k ní. Ze strany ústavních zařízení je snaha o kontakt s vlastní sestrou.

7.3 H. S.

Dívka se narodila roku 1994, tedy dnes je jí 17 let. Její otec je ve vězení. Sourozence nemá. Žije v domácnosti se svojí matkou a jejím přítelem. S matkou má konflikty kvůli nepořádku a kvůli kamarádkám dívky, které se matce nelíbí.

Svého otce zná od svých 13 let, kdy ho matka vyhledala. Otec je Rom a matka údajně Romy nemá ráda. Aktuálně je její otec ve výkonu trestu, protože neplatil alimenty.

Dívka má přítele, který ji požádal o ruku, ten je nyní ve výkonu trestu pro loupežná přepadení.

Důvody umístění v diagnostickém ústavu – záškoláctví, nerespektování autorit, agresivita, toulky, vulgarita, lhaní. H. S. si chce dělat, co chce. Nechce respektovat matku ani nikoho jiného. Začala se tedy toulat po nocích a přestala chodit do školy. V říjnu 2010 ji matka nechala hledat policií ČR, která dívku našla v hospodě. Bylo jí naměřeno 1,17 promile alkoholu. Matce se údajně vysmívá do očí, prý ji dokonce několikrát fyzicky napadla. Chodila s matkou do psychiatrické ambulance. Rozhodnutí o umístění do diagnostického ústavu vydal Obvodní soud (.....).

H. S. byla do diagnostického ústavu přijata 7. února 2011 na základě předběžného opatření. Důvodem byly stupňující se výchovné problémy, které vygradovaly útekem z domova. Kontakt zpočátku navazovala velice opatrně, později už byla sdílnější a chovala se společensky. Umístění do zařízení akceptovala, ačkoli se jí jevilo nepřiměřené. O matce hovoří jak v dobrém, tak i ve zlém. Již před tímto zařízením byla v Dětském diagnostickém ústavu.

K jiným dívkám se chovala přátelsky. Pravidla v zařízení respektovala, avšak testovala hranice a měla tendenci pravidla porušovat. Její hlavní zakázkou byl návrat do školy. U dívky se projevuje syndrom ADHD, zejména v oblasti pozornosti. Volný čas zaplňuje přehnanou péčí o svůj vzhled a sledováním televize. Školní znalosti jsou slabé, postrádá orientaci na výkon, v tomto směru je dívka výchovně zanedbána. Do školy se těšila a v březnu do ní začala dojíždět ze zařízení.

Dívka málo respektuje matku, citová vazba však zůstává zachována. V době pobytu s matkou udržují pravidelný telefonický i osobní kontakt. Diagnostický ústav doporučuje umístění do Dětského domova (.....). To dívka přijímá jako vhodné řešení její situace.

Do diagnostického ústavu přijela dívka společně s matkou. Svoji kurátorku zná. Před třemi lety byla dívka umístěna v Dětském diagnostickém ústavu (.....) kvůli záškoláctví. Jednalo se o dobrovolný pobyt, dívka se tehdy vrátila domů k matce. Důvody umístění v zařízení – pouhých 20 dní, kdy nebyla ve škole a týdenní útěk z domova. Dívka upozorňuje, že trestnou činnost nepáchá. O umístění do zařízení byla dívka včas informována svojí kurátorkou. Do zařízení nastoupila o týden později, než měla, protože si chtěla spolu s matkou ještě udělat pěkný víkend.

Dívka tvrdí, že kouří, ale drogy nebere. Zkoušela pervitin a THC. Pervitin zkoušela asi patnáctkrát, naposledy týden před nástupem do diagnostického ústavu. Alkohol moc nepije.

Dívka utekla z domova, protože se dozvěděla o návrhu o ústavní výchově. Chtěla se schovávat, byla týden u přítele na ubytovně, poté se vrátila domů.

Perspektiva – chce zpět k matce, ale nechce ji respektovat, takže by byla raději umístěna v Dětském domově (.....). Umístění do výchovného ústavu se jí zdá jako nepřijatelné.

Obvodní soud (.....) vydal předběžné opatření, kdy se H. S. odevzdává do péče Diagnostického ústavu (.....). Návrhem soudu se matka domáhá ustanovení ústavní výchovy. Matka říká, že chování její dcery se zhoršilo, H. S. přestala chodit do školy před vánoci 2010, matku nerespektovala, nevracela se domů.

Návrh byl podán 20. 1. 2011 a zahájení řízení bylo 3. 3. 2011. Návrhem z 31. 1. 2011 se matka domáhá vydání předběžného opatření, na základě kterého by byla nezletilá umístěna v diagnostickém ústavu.

Sdělení kurátorky – dívka doma nechala dopis, ve kterém psala, že už se domů nevrátí. Plánovala i cestu do zahraničí. Dívka je v databázi hledaných osob Policie ČR. Soud usnesením rozhodl o svěřením nezletilé do péče diagnostického ústavu (.....).

V době narození H. S. spolu její rodiče nežili. Když se dívka narodila, žili u matčiny matky. Její matce bylo 18 let a otcí 17. Soužití s prarodiči trvalo pět let a bylo velmi konfliktní. Matka si našla přítele a odstěhovala se za ním. H. S. byla spokojená, vztah však nevydržel. Nyní žijí s matčíným novým přítelem, situace v rodině je však komplikovaná. Matka měla psychické problémy.

Od 1. do 3. třídy chodila dívka do Základní školy v (.....), tam s ní nebyl problém. Poté se však přestěhovali a s novou školou přišly také problémy v podobě záškoláctví, toulání a pozdních příchodů domů. Dívka se dopustila několika drobných krádeží. Matka tvrdí, že v této době hodně pracovala, tak neměla na dceru tolik času. Matka s dcerou docházely ke kurátorce do Střediska výchovné péče (.....), v červenci 2007 byla dívka na pobytu v (.....).

7.3.1 Analýza

Instituce, kterými dívka prošla:

- OSPOD;
- Městská část (.....);
- Obvodní soud (.....);
- Dětská psychiatrie (.....);
- dobrovolný pobyt v Středisku výchovné péče (.....);
- dobrovolný pobyt v Dětském diagnostickém ústavu (.....);
- Ordinace dětské psychiatrické ambulance, Poliklinika (.....);
- Policie ČR;
- Diagnostický ústav (.....);
- základní škola, základní škola a praktická škola, Praktická rodinná škola;
- Dětský domov (.....).

Vztah s rodinou:

Dívka neměla dobré rodinné zázemí. Otec je ve výkonu trestu – neplatil alimony. Zná ho od svých 13 let. Matku dívka nerespektuje. Sourozence nemá. V době pobytu v diagnostickém ústavu udržuje dívka s matkou pravidelný telefonický i osobní kontakt. Žije v domácnosti s matkou a jejím přítelem. S matkou má konflikty kvůli nepořádku a kvůli svým kamarádkám. Přítel dívky je ve výkonu trestu pro loupežná přepadení. Matka měla psychické problémy. Stěhovali se, podle toho, jakého měla matka přítele.

Poruchy chování:

- záškoláctví;
- útěky z domova;
- agresivita, vulgarita, lhaní;
- trestnou činnost nepáchá;
- alkohol, kouření, drogy;
- drobné krádeže.

Ústavní výchova:

Dívka byla ve Středisku výchovné péče (.....) na dobrovolném pobytu, před třemi lety na dobrovolném pobytu v Dětském diagnostickém ústavu (.....). Spolu s matkou docházela ke kurátorce do Střediska výchovné péče (.....). Roku 2007 byla na pobytu v (.....). V únoru 2011 byla dívka přijata do Diagnostického ústavu a Střediska výchovné péče (.....).

Perspektiva:

Chce zpět k matce, ale nechce ji respektovat, proto by byla raději umístěna do dětského domova (.....). Výchovný ústav pro ni nepřípadá v úvahu, tam nechce.

8. Analýza kasuistik

Každé z těchto dětí se vyskytlo v těžké životní situaci. Výchova rodiny selhala, a tak byly odkázány na řadu institucí. Ani jedna z dívek se nevrátila do původního prostředí, k rodině. Prošly několika institucemi, několika soudními procesy, několika psychologickými vyšetřeními. Jejich život nekomplikovalo jen špatné zázemí, ale také změť zákonů, pravidel a povinností.

Společným znakem všech tří dívek bylo, že ani jedna neměla usnadněn nástup do diagnostického ústavu, ani jednu z nich nedoprovodil její sociální kurátor. Ve dvou případech dle mého názoru zcela selhal. Sociální kurátor by měl dítě provázet během celého procesu, měl by tu pro něj být, když ho potřebuje. Z kasuistik můžeme vyčíst, že tomu tak není. Kurátor nezná dobře poměry v rodině a nemá dostatečně zmapovanou situaci dítěte.

Diagnostický ústav spolupracuje s několika institucemi – se soudem, výchovným ústavem, dětským domovem, úřady apod. Jde především o komunikaci ve formě dopisování. Pokud chce zařízení, ve kterém se dítě vyskytuje, potřebnou dokumentaci, musí si o ni písemně požádat. Dle mého názoru je toto zbytečný krok, který celý proces jenom zdržuje. Myslím si, že by bylo efektivnější, kdyby šla dokumentace ruku v ruce s dítětem, kdyby byl jeden člověk, klíčový pracovník dítěte, který by vedl a evidoval všechny jeho spisy, dokumentace ze všech zařízení, kterými dítě prošlo.

Sociálních kurátorů je v České republice málo a nemají proto tolik času na osobní styk se svými klienty. V každém z případů se potvrdilo, že sociální kurátor nemohl přijít k dítěti, když to nejvíce potřebovalo.

Dále se potvrdil fakt dlouhotrvajícího soudního řízení. Když je podán návrh soudu, trvá i několik měsíců, než dojde k soudnímu řízení. Tady jde o ohrožování dětí a mládeže, není čas čekat dva měsíce na to, než může být někam umístěno. Často tak žije dítě v očekávání, co s ním bude, v nevědomosti, která jeho situaci ještě ztěžuje.

ZÁVĚR

Z kasuistik jsme měli možnost se přesvědčit, že fungování sociálního systému není optimální. Dle mého názoru je tedy nutné novelizovat zákon o sociálně-právní ochraně dětí a sjednotit tak součinnost úřadů, která by vedla k rychlejší spolupráci, aby byla dána jasná pravidla, soud aby nařizoval předběžné opatření ve zrychleném řízení. Stát garantuje práva dítěte, ale nedohlíží, jak fungují jednotlivé organizace, které nejsou vzájemně propojeny.

V systému chybí koordinace, která by zajišťovala jeho lepší fungování. Kurátor pro děti a mládež by měl mít zmapováno rodinné zázemí dítěte, které je evidováno v OSPOD. Měl by znát dobře rodinné poměry, provázet dítě během jeho nelehké situace a být tu pro něj.

V teoretické části jsme se dozvěděli o legislativním rámci činnosti diagnostického ústavu a OSPOD. Na závěr teoretické části byly umístěny informace o novele zákona, která se připravuje. Myslím si, že by mohla dopomoci lepší orientaci v sociálním systému a především kooperaci institucí.

V praktické části, která se týká kasuistik a jejich analýzy, jsme se mohli přesvědčit o leckdy špatném fungování kooperace. Sociální kurátor neposkytl podporu dětem, které ji potřebovali. Zákonem je daná povinnost kurátora navštívit dítě podle jeho potřeb, což se ve dvou případech nedodrželo.

Myslím si, že spolupráce institucí vztahujících se především k sociálně-právní ochraně dětí je velice důležitá. Děti jsou nejzranitelnější skupinou a my bychom se měli snažit jim vyjít vstříc a pomoci jim v jejich nelehké situaci co nejvíce. A tomu pomůže i lepší propojenost a spolupráce jednotlivých zařízení, kterými dítě musí projít.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BAŠTECKÁ B. a kol. *Terénní krizová práce, psychosociální intervenční týmy*. Praha: Grada Publishing, 2005. ISBN 80-247-0708-X.

GEIST, B. *Sociologický slovník*. Praha: VICTORIA PUBLISHING, 1992. ISBN 80-85605-28-7.

GOJOVÁ, A. Síť a síťování. In *Metodické a koordinační dovednosti v sociálních službách*. Ostrava: 2007. s. 143 – 158. ISBN 978-80-7368-229-3.

HAVRDOVÁ, Z. *Kompetence v praxi sociální práce*. Praha: OSMIUM, 1999. ISBN 80-902081-8-5.

JANDOUREK, J. *Sociologický slovník*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-535-0.

KAHOUN, V. a kol. *Vybrané kapitoly k sociální práci, Sociální práce II*. Praha: Triton, 2007. ISBN 978-80-7387-064-5.

MATOUŠEK, O. *Slovník sociální práce*. 2. vyd. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-368-0.

MATOUŠEK, O. *Ústavní péče*. 2. vyd. Praha: SLON, 1999. ISBN 80-85850-76-1.

MATOUŠEK, O., KOLÁČKOVÁ J., KODYMOVÁ, P. *Sociální práce v praxi*. Praha: Portál, 2005, 2010. ISBN 978-80-7367-818-0.

NOVOTNÁ, V., BURDOVÁ E., BRABENEC F. *Zákon o sociálně právní ochraně dětí: komentář*. Praha: Linde, 2002. ISBN 80-86131-

31-9.

SOKOL, R., TREFILOVÁ, V. *Sociální pracovník v rezidenčních zařízeních sociálních služeb*. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-316-4.

Česká republika. Zákon č. 109/2002 Sb. o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů. 41/2009 Sb.

Česká republika. Zákon č. 359/1999 Sb. o sociálně-právní ochraně dětí. 227/2009 Sb.

MACELA, M. www.mpsv.cz (online). c2011, poslední aktualizace 21. 3. 2011 (cit. 2011-03-03). Reforma systému péče o ohrožené děti a Právo na dětství. Dostupné na: <www.mpsv.cz/cs/10566>.

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno a příjmení autorky: Petra Marková

Studijní program: Sociální práce a sociální politika

Studijní obor: Sociální práce se zaměřením na komunikaci a aplikovanou psychoterapii

Název práce: Spolupráce institucí při realizaci základní sociální sítě

Počet stran (bez příloh): 46

Celkový počet stran příloh: 0

Počet titulů české literatury a pramenů: 13

Počet titulů zahraniční literatury a pramenů: 0

Počet internetových odkazů: 1

Vedoucí práce: PaedDr. Jan Toman

Rok dokončení práce: 2011

**Posudek vedoucího/oponenta bakalářské/diplomové práce
na Pražské vysoké škole psychosociálních studií**

Jméno a příjmení studenta/-tky: **Petra Marková**
 Obor studia: **sociální práce a sociální politika/soc.práce se zaměřením na komunikaci a aplikovanou psychoterapii**
 Název práce: **Spolupráce institucí při realizaci základní sociální sítě**
 Vedoucí práce: **dr.Jan Toman**

Technické parametry práce:

Počet stránek textu (bez příloh): **46**
 Počet stránek příloh: **0**
 Počet titulů v seznamu literatury: **13**

0**	1	2	3	4
-----	---	---	---	---

Výběr tématu

Závažnost tématu	1			
Oborová příslušnost tématu	1			
Originalita tématu a jeho zpracování	1			

Formální zpracování

Jazykové vyjádření (respektování pravopisné normy, stylistické vyjadřování, zvládnutí odborné terminologie)		2		
Práce s odbornou literaturou a prameny (citace, parafráze, odkazy, dodržení norem pro citace, cizojazyčná literatura)		2		
Formální zpracování (jasnost tématu, rozčlenění textu, průvodní aparát, poznámky, přílohy, grafická úprava)		2		

Metody práce

Vhodnost a úroveň použitých metod	1			
Využití výzkumných empirických metod	1			
Využití praktických zkušeností	0			

Obsahová kritéria a přínos práce

Přístup autora k řešené problematice (samostatnost, iniciativa, spolupráce s vedoucím práce)	1			
Naplnění cílů práce	2			
Vyváženost teoretické a praktické části v daném tématu	2			

** 0 – nehodnoceno; 1 – výborně; 2 – velmi dobře; 3 – dobře; 4 – neprospěl/a

Návaznost kapitol a subkapitol

	1			
--	---	--	--	--

Dosažené výsledky, odborný vklad, použitelnost výsledků v praxi

	1			
--	---	--	--	--

Vhodnost prezentace závěrů práce (publikace, referáty, apod.)

		2		
--	--	---	--	--

Otázky a náměty k diskusi při obhajobě:

1. Jaké jsou nejzávažnější důsledky nedostatečné spolupráce některých institucí
2. Jaká opatření ke zlepšení situace, krom vzdělání a komunikace, by autorka doporučila?

Celkové hodnocení práce (klady, nedostatky):

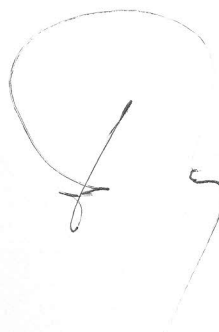
Autorka zaměřila svoji pozornost na velmi aktuální téma spolupráce jednotlivých institucí při zajišťování úkolů sociální sítě se zaměřením na děti. Zatímco řada zjednodušujících doporučení ke zlepšení stavu směřuje ke sjednocení péče cestou spojování institutů, ukazuje se v praxi, že řešením je spíše potřeba zvýšení profesionality, komunikace, koncepce spolupráce a participace. Autorka sledovala model spolupráce OSPOD s institucemi na případech několika dětí v ústavní výchově. Z jejich dokumentace lze vysoudit dynamiku intervence a kvalitu naplňování role kurátora jako garanta, průvodce a mediátora u každého dítěte. Dílčí připomínky: Vyjadřovací úspornost autorky vymezuje text místy do řazení konseptů bez dostatečného vlastního komentáře. Některé bibliografické odkazy jsou nepřesné a není pak zřejmé, zda jde o citaci či parafrázi (str.9,10,23), citace na str.11 není vyznačena jako zprostředkovaná. Přes zjevné známky autorské prvotiny je potřeba zdůraznit cit pro téma a odpovědnost autorky, která prokázala schopnost práce s literaturou a empirickými daty.

Doporučení k obhajobě: doporučuji

Navrhovaná klasifikace: velmi dobře

Datum, podpis:

10.5.2014

**Posudek oponenta bakalářské práce
na Pražské vysoké škole psychosociálních studií**

Jméno a příjmení studentky: Petra Marková

Obor studia: Sociální práce se zaměřením na komunikaci a aplikovanou psychoterapii

Název práce: Spolupráce institucí při realizaci základní sociální sítě

Oponent práce: Mgr. Lucie Vacková

Technické parametry práce:

Počet stránek textu (bez příloh): 46

Počet stránek příloh: 0

Počet titulů v seznamu literatury: 13

0**	1	2	3	4
-----	---	---	---	---

Výběr tématu

Závažnost tématu

	x			
--	---	--	--	--

Oborová příslušnost tématu

	x			
--	---	--	--	--

Originalita tématu a jeho zpracování

		x		
--	--	---	--	--

Formální zpracování

Jazykové vyjádření (respektování pravopisné normy, stylistické vyjadřování, zvládnutí odborné terminologie)

		x		
--	--	---	--	--

Práce s odbornou literaturou a prameny (citace, parafráze, odkazy, dodržení norem pro citace, cizojazyčná literatura)

		x		
--	--	---	--	--

Formální zpracování (jasnost tématu, rozčlenění textu, průvodní aparát, poznámky, přílohy, grafická úprava)

	x			
--	---	--	--	--

Metody práce

Vhodnost a úroveň použitých metod

	x			
--	---	--	--	--

Využití výzkumných empirických metod

	x			
--	---	--	--	--

Využití praktických zkušeností

	x			
--	---	--	--	--

Obsahová kritéria a přínos práce

Přístup autora k řešené problematice (samostatnost, iniciativa, spolupráce s vedoucím práce)

x				
---	--	--	--	--

Naplnění cílů práce

	x			
--	---	--	--	--

Vyváženost teoretické a praktické části v daném tématu

		x		
--	--	---	--	--

Návaznost kapitol a subkapitol

	x			
--	---	--	--	--

** 0 – nehodnoceno; 1 – výborně; 2 – velmi dobře; 3 – dobře; 4 – neprospěl/a

Dosažené výsledky, odborný vklad, použitelnost výsledků v praxi

		x		
--	--	---	--	--

Vhodnost prezentace závěrů práce (publikace, referáty, apod.)

		x		
--	--	---	--	--

Otázky a náměty k diskusi při obhajobě:

- 1) Vysvětlíte pojem socioterapie.
- 2) Proč se domníváte, že nedílnou součástí socioterapie je psychosociální výcvik?
- 3) Kdo a z jakého důvodu podstupuje psychosociální výcvik?
- 4) Vysvětlíte význam informovaného souhlasu osob uváděných v odborných kasuistikách.

Celkové hodnocení práce (klady, nedostatky):

Autorka bakalářské práce si vytkla za cíl zorientovat se v realitě spolupráce státních institucí, které se podílejí na ochraně a pomoci dětem, jejichž rodiny v péči o ně výchovně i morálně selhaly. V teoretické části BP vysvětluje základní pojmy, nastiňuje význam a rozsah práce dvou institucí, na něž zaměřila svou pozornost: Orgánu sociálně právní ochrany dětí a Diagnostického ústavu. V praktické části popisuje tři kasuistiky klientů a provádí analýzu institucí, kterými prošli. V závěrečné analýze kriticky hodnotí učiněné postupy, zejména nedostatečnou aktivitu sociálních kurátorů, kteří jsou mnohdy přetížení a nestačí zajistit potřebnou péči a podporu svým klientům. Kurátoři důkladněji neznají poměry dítěte v rodině, vlastní pouze jejich dílčí dokumentaci a mnohdy pak, v klíčových momentech selhávají. Autorka upozorňuje na potřebu novelizace příslušného zákona, který by umožnil sjednocení součinnosti úřadů a vedl by ke zkvalitnění spolupráce a urychlení rozhodovacích legislativních procesů. Bakalářská práce je po obsahové i formální stránce v pořádku, text je přehledně zpracován. Zaznamenala jsem drobnější gramatické chyby. Problém vidím v malém počtu kasuistik, z nichž autorka BP vychází a na jejichž základě stanovuje vlastní kritické hodnocení stávající situace. Postrádám informovaný souhlas klientů a důkladnější anonymizaci osobních dat, včetně cizojazyčné literatury.

Doporučení k obhajobě: doporučuji

Navrhovaná klasifikace: velmi dobře

Datum, podpis: Mgr. Lucie Vacková

